

Міністерство освіти і науки України Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського" Факультет інформатики та обчислювальної техніки Кафедра інформаційні систем та технологій

Лабораторна робота №7

із дисципліни «Технології розроблення програмного забезпечення» Тема: «Патерни проектування»

Виконала: Студент групи IA-31 Самелюк А.С. Перевірив: Мягкий М.Ю. Тема: Патерни проектування.

Тема проєкту: Онлайн-щоденник (strategy, adapter, observer, facade, composite, client-server). Веб-застосунок дозволяє користувачу створювати, редагувати та організовувати особисті записи з можливістю пошуку, сортування та додавання тегів, а також отримання email-нагадувань.

Мета: Вивчити структуру шаблонів «Mediator», «Facade», «Bridge», «Template method» та навчитися застосовувати їх в реалізації програмної системи.

Посилання на репозиторій з проєктом та звітами:

https://github.com/Sameliuk/OnlineDiary trpz/tree/main

https://github.com/Sameliuk/OnlineDiary trpz/tree/reports

Хід роботи

1. Ознайомитись з короткими теоретичними відомостями.

Шаблон «Меdiator» (Посередник) використовується для централізації взаємодії між об'єктами через окремий об'єкт-посередник. Замість прямого зв'язку об'єкти взаємодіють через посередника, що спрощує структуру системи, зменшує зв'язність між компонентами і полегшує внесення змін. Кожен об'єкт зберігає посилання на медіатор і через нього відпрацьовує логіку взаємодії. Основна перевага — зрозуміліша організація комунікацій та легке розширення системи, недолік — медіатор може стати «God Object» при надмірній складності.

Шаблон «Facade» (Фасад) створює єдиний спрощений інтерфейс доступу до складної підсистеми. Він приховує внутрішню структуру підсистеми та дозволяє змінювати її реалізацію без впливу на клієнтський код. Фасад полегшує використання підсистеми, зменшує «спагеті код», але знижує гнучкість прямого доступу до внутрішніх компонентів.

Шаблон «Bridge» (Міст) розділяє абстракцію і реалізацію, дозволяючи змінювати їх незалежно. Абстракція делегує виконання методів об'єкту реалізації. Це зменшує кількість перехресних підкласів при комбінації різних абстракцій і реалізацій, підвищує гнучкість та полегшує супровід. Недолік — введення додаткових проміжних рівнів підвищує складність структури.

Шаблон «Теmplate Method» (Шаблонний метод) визначає загальний алгоритм у базовому класі, залишаючи частини реалізації підкласам. Це дозволяє повторно використовувати код і спрощує підтримку, оскільки загальна логіка залишається в базовому класі, а специфічні кроки реалізуються у підкласах. Недоліки — обмеженість скелета алгоритму, можливість порушення принципу підстановки Лісков і ускладнення підтримки при великій кількості віртуальних методів.

2. Реалізувати частину функціоналу робочої програми у вигляді класів та їхньої взаємодії для досягнення конкретних функціональних можливостей.

В даній частині було реалізовану логіку з додавання файлів та інтеграція з GoogleDrive. Було реалізовано відповідні сервіси, контролери та інтерфейси для виконання певного функціоналу.

```
GoogleDriveService.cs* +> X EmailService.cs
                                                                  NotificationFacade.cs*
                                                                                                       EmailObserver.cs
                                                                                                                                    ReminderService.
OnlineDiaryApp

    ConlineDiaryApp.Services.GoogleDrive

                using Google.Apis.Auth.OAuth2;
                using Google.Apis.Drive.v3;
                using Google.Apis.Services
             using Google.Apis.Util.Store;
                namespace OnlineDiaryApp.Services
                     public class GoogleDriveService
                         private readonly string[] Scopes = { DriveService.Scope.DriveFile, DriveService.Scope.DriveReadonly };
        10
                         private readonly string ApplicationName = "OnlineDiaryApp";
        11
        12
                         private readonly DriveService _driveService;
        13
        14
15
                         public GoogleDriveService()
        16
17
                              using var stream = new FileStream("wwwroot/credentials/credentials.json", FileMode.Open, FileAccess.Read); var credPath = "wwwroot/credentials/token.json";
        19 (
                              var credential = GoogleWebAuthorizationBroker.AuthorizeAsync(
        20
                                    oogleClientSecrets.FromStream(stream).Secrets,
        21
                                  Scopes.
        22
                                  "user",
CancellationToken.None,
new FileDataStore(credPath, true)).Result;
        23
24
25
26
                              _driveService = new DriveService(new BaseClientService.Initializer()
        27
28
                                   HttpClientInitializer = credential,
        29
                                   ApplicationName = ApplicationName,
        30
        31
        32
        33
                         public async Task<string> UploadFileAsync(IFormFile file)
        34
        35
                              var fileMetadata = new Google.Apis.Drive.v3.Data.File()
        36
        37
                                   Name = file.FileName
        38
                              1:
        39
                              using var stream = file.OpenReadStream();
var request = _driveService.Files.Create(fileMetadata, stream, file.ContentType);
request.Fields = "id, webViewLink, webContentLink";
        40
        41
        42
        413
                              await request.UploadAsync();
        45
        46
                              var uploadedFile = request.ResponseBody;
        47
48
             8
                              return uploadedFile.WebViewLink;
        49
50
51
        52
                         public async Task<MemoryStream> DownloadFileAsync(string fileId)
        53
54
                              var request = _driveService.Files.Get(fileId);
                              var stream = new MemoryStream();
await request.DownloadAsync(stream);
        56
57
                              stream.Position = 0;
        58
                              return stream;
        60
                         public async Task DeleteFileAsync(string fileId)
        62
                              await _driveService.Files.Delete(fileId).ExecuteAsync();
        63
        64
65
```

Код 1 – GoogleDriveService (Services)

GoogleDriveService — це сервіс, який відповідає за роботу з Google Drive у додатку. Він дозволяє: завантажувати файли з Google Drive на локальний комп'ютер, видаляти або оновлювати файли з хмарі, керувати файлами користувача без необхідності знати деталі роботи Google API. Тобто основне призначення сервісу — спростити інтеграцію додатку з Google Drive і надати простий спосіб зберігання та отримання файлів у хмарі.

```
FileService.cs* > X GoogleDriveService.cs*
                                                    EmailService.cs
                                                                           NotificationFacade.cs*
OnlineDiaryApp

<sup>♠</sup>ConlineDiaryAp

           using OnlineDiaryApp.Data;
        3
             vnamespace OnlineDiaryApp.Services
        4
                  public class FileService
        5
        6
                      private readonly AppDbContext _context;
        7
        8
                      public FileService(AppDbContext context)
        9
                      ł
       10
                           _context = context;
       11
       12
       13
       14
                      public async Task AddLinkFileAsync(int noteId, string fileName, string fileUrl)
       15
                           var noteFile = new NoteFile
       16
       17
                               NoteId = noteId,
       18
       19
                               FileName = fileName.
       2θ
                               FilePath = fileUrl,
                               MimeType = "link/google-drive"
       21
                          3:
       22
       23
                           _context.NoteFiles.Add(noteFile);
       24
       25
                           await _context.SaveChangesAsync();
       26
       27
                      public async Task<IEnumerable<NoteFile>> GetFilesByNoteIdAsync(int noteId)
       28
       29
                           return _context.NoteFiles.Where(f => f.NoteId == noteId).ToList();
       3θ
                      3
       31
       32
                      public async Task DeleteFileAsync(int fileId)
       33
       34
                           var file = await _context.NoteFiles.FindAsync(fileId);
       35
                           if (file == null) return;
       36
       37
                           _context.NoteFiles.Remove(file);
                           await _context.SaveChangesAsync();
       39
       40
       41
       42
```

Код 2 – FileService (Services)

FileService — це сервіс для роботи з файлами, прив'язаними до нотаток у додатку. Основне призначення: додавання файлів або посилань на файли: метод AddLinkFileAsync дозволяє зберігати інформацію про файл (ім'я, шлях/URL, тип) у базі даних для конкретної нотатки, отримання файлів: метод GetFilesByNoteIdAsync повертає список усіх файлів, пов'язаних із заданою нотаткою, видалення файлів: метод DeleteFileAsync дозволяє видалити файл з бази даних. Сервіс спрощує роботу з файлами всередині додатку, абстрагуючи деталі роботи з базою даних і забезпечуючи єдиний інтерфейс для взаємодії з файлами.

Код 3.1 – NoteController (Controllers)

```
89
98
                   // GET: /Note/Edit/5
                    public async Task<IActionResult> Edit(int id)
 92
93
                         var note = await _noteService.GetNoteByIdAsync(id);
if (note == null) return NotFound();
                         if (userId == null) return RedirectToAction("Login", "User");
                         ViewBag.Tags = await _tagService.GetAllTagsAsync(userId.Value);
ViewBag.Reminder = await _reminderService.GetReminderByNoteIdAsync(id);
100
101
103
185
186
                   // POST: /Note/Edit/5
[HttpPost]
                   O roforences
public async Task<TActionResult> Edit(
int id,
string title,
string content,
List<int>? tagIds,
108
110
111
                         DateTime? remindAt,
List<string>? GoogleDriveLinks,
List<int>? DeletedFileIds)
113
114
                         var note = await _noteService.GetNoteByIdAsync(id);
if (note == null) return NotFound();
117
118
                         note.Title = title;
note.Content = content;
120
121
                         if (DeletedFileIds != null)
124
125
                             foreach (var fileId in DeletedFileIds)
                                   await _fileService.DeleteFileAsync(fileId);
127
128
                         // Додавання нових файлів
if (GoogleDriveLinks != null && GoogleDriveLinks.Any())
131
                             foreach (var link in GoogleDriveLinks)
133
                                  await _fileService.AddLinkFileAsync(note.Id, "Google Drive file", link);
134
135
137
                         await _noteService.UpdateNoteAsync(note, tagIds ?? new List<int>(), remindAt);
140
                        return RedirectToAction("Index"):
141
                   // GET: /Note/Delete/5
144
145
                    public async Task<IActionResult> Delete(int id)
                         var reminder = amait _reminderService.GetReminderByNoteIdAsync(id);
if (reminder != null)
148
                              await _reminderService.DeleteReminderAsync(reminder.Id);
                        await _noteService.DeleteNoteAsync(id);
return RedirectToAction("Index");
151
152
154
                   // GET: /Note/Details/5
155
                    public async Task<IActionResult> Details(int id)
156
                         var note = await _noteService.GetNoteByIdAsync(id);
if (note == null) return NotFound();
159
                         ViewBag.Reminder = await _reminderService.GetReminderByNoteIdAsync(id);
162
                        // Підвантажуємо файли для відображення note.Files = (await _fileService.GetFilesByNoteIdAsync(note.Id)).ToList();
163
165
                         return View(note):
                   // GET: /Note/Search
169
170
                    public async Task<IActionResult> Search(string keyword)
173
                         if (userId == null) return View(new List<Note>());
174
175
                         var notes = await _noteService.SearchByTitleAsync(keyword);
                        notes = notes.Where(n => n.UserId == userId.Value);
return View("Index", notes);
176
177
189
                   // Допоміжний метод для отримання UserId
181
                    private int? GetUserId()
                             userIdString = HttpContext.Session.GetString("UserId");
183
                         if (!int.TryParse(userIdString, out int userId)) return null;
184
                         return userId;
186
187
```

Код 3.2 – NoteController (Controllers)

NoteController — це контролер, який відповідає за керування логікою роботи з нотатками у додатку. Його основне призначення — обробляти НТТР-запити, пов'язані зі створенням, переглядом, редагуванням та видаленням нотаток, а також координувати взаємодію між моделлю, представленнями (Views) та сервісами. Отже, NoteController виступає посередником між користувачем і бізнес-логікою, забезпечуючи правильну обробку дій у системі та передачу даних до відповідних представлень.

3. Реалізувати один з розглянутих шаблонів за обраною темою.

Для даного проєкту було обрано патерн Facade. Шаблон реалізований таким чином:

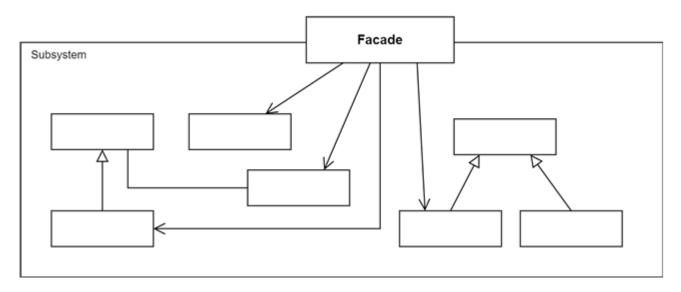

Рис.1 – Структура патерну Фасад

Facade: NotificationFacade — надає спрощений інтерфейс для надсилання повідомлень користувачам, інкапсулюючи роботу з підсистемою, яка відповідає за конкретні типи повідомлень (наразі — EmailService). Завдяки цьому клієнтам (спостерігачам) не потрібно знати, як саме відправляються повідомлення. Також він надає методи: SendEmailNotificationAsync(to, subject, message) — простий метод для відправки email, SendNotificationAsync(to, subject, message, type) —

гнучкий метод, який дозволяє додати інші типи повідомлень (SMS, Push) у майбутньому.

Subsystem: EmailService — це низькорівнева підсистема, яка безпосередньо відповідає за відправлення електронних листів через SMTP за допомогою бібліотек MailKit і MimeKit. Вона знає про технічні деталі: адресу SMTP-сервера, порт, облікові дані та налаштування безпеки. У патерні Фасад цей клас виконує роль конкретного виконавця — він не взаємодіє з клієнтом напряму, а працює лише через NotificationFacade, який координує його використання. Фасад приховує всі деталі конфігурації, тому клієнт може просто сказати: "відправ листа", не знаючи, як саме це реалізовано.

Client: EmailObserver — це реалізація спостерігача, яка реагує на події нагадувань, надсилаючи користувачу листа. Він використовує інтерфейс IEmailSender, який, у свою чергу, реалізується через EmailService. Таким чином, EmailObserver — це "місток" між бізнес-логікою нагадувань та поштовою підсистемою. Фасад координує цю взаємодію, але не втручається у внутрішню логіку спостерігача.

Результат

Завдяки застосуванню патерну Фасад система стала: простішою у використанні — клієнту достатньо одного виклику, замість кількох складних кроків; гнучкою та розширюваною — можна змінювати реалізацію будь-якої підсистеми (наприклад, перейти з SMTP на API) без зміни коду клієнтів; з низьким зв'язуванням — фасад ізолює клієнтів від деталей реалізації підсистем; більш надійною — координує виклики у правильному порядку, зменшуючи ризик помилок.

4. Реалізувати не менше 3-х класів відповідно до обраної теми.

```
NotificationFacade.cs* + X EmailObserver.cs
                                          ReminderService.cs
                                                               ReminderSubject.cs
                                                                                    ReminderBackgroungService.cs
                                                                                                                  IEmailSender.cs
                                                                                                                                     IRemind

→ ConlineDiaryApp.Services.NotificationFacade

OnlineDiaryApp
               using OnlineDiaryApp.Interfaces;
 [급
               namespace OnlineDiaryApp.Services
        3
        4
 Ιĵ
        5
                   public class NotificationFacade : INotificationFacade
                       private readonly EmailService _emailService;
        8
        a
                       public NotificationFacade(EmailService emailService)
       10
                            _emailService = emailService;
       11
       12
       13
                       public async Task SendEmailNotificationAsync(string to, string subject, string message)
       14
       15
                            await _emailService.SendEmailAsync(to, subject, message);
       16
       17
       18
                       public async Task SendNotificationAsync(string to, string subject, string message, string type = "email")
       19
       20
       21
                            switch (type.ToLower())
       22
       23
                                case "email":
       24
                                    await _emailService.SendEmailAsync(to, subject, message);
       25
                                    break;
                                default:
       26
                                    throw new NotSupportedException($"Тип '{type}' не підтримується у NotificationFacade.");
       27
       28
       29
                       }
                   3
       30
```

Код 4 – NotificationFacade (Services)

```
EmailService.cs* - X NotificationFacade.cs* EmailObserver.cs
                                                         ReminderService.cs
                                                                            ReminderSubject.cs
                                                                                                ReminderBackgroungService.cs
OnlineDiaryApp
                                                                 using MailKit.Net.Smtp;
  (چ
ا
             using MimeKit;
        2
        3
        4
             vnamespace OnlineDiaryApp.Services
        5
              {
                  public class EmailService
        6
        7
        8
                      private readonly string _smtpServer = "smtp.gmail.com";
        9
                      private readonly int _port = 587;
                      private readonly string _username = "";
       10
                      private readonly string _password = "";
       11
       12
                      public async Task SendEmailAsync(string to, string subject, string body)
       13
       14
       15
                          var message = new MimeMessage();
                          message.From.Add(new MailboxAddress("Online Diary", _username));
       16
                          message.To.Add(MailboxAddress.Parse(to));
       17
                          message.Subject = subject;
       18
       19
                          message.Body = new TextPart("plain") { Text = body };
       20
       21
                          using var client = new SmtpClient();
                          await client.ConnectAsync(_smtpServer, _port, MailKit.Security.SecureSocketOptions.StartTls);
       22
       23
                          await client.AuthenticateAsync(_username, _password);
                          await client.SendAsync(message);
       24
       25
                          await client.DisconnectAsync(true);
       26
       27
             }
```

Код 5 – EmailService (Services)

```
EmailObserver.cs + X EmailServiceAdapter.cs
                                         ReminderService.cs
                                                                                                                IEmailSender.cs
                                                              ReminderSubject.cs
                                                                                   ReminderBackgroungService.cs
OnlineDiaryApp

    OnlineDiaryApp.Observers.EmailObserver

              using OnlineDiaryApp.Interfaces;
 { j
              using OnlineDiaryApp.Models;
           using OnlineDiaryApp.Services;
        3
              namespace OnlineDiaryApp.Observers
        6
                   public class EmailObserver : IReminderObserver
        8
                       private readonly NotificationFacade _notificationFacade;
        9
       10
                       public EmailObserver(NotificationFacade notificationFacade)
       11
       12
                           _notificationFacade = notificationFacade;
       13
       14
       15
                       public async Task OnReminderChangedAsync(Reminder reminder, string action)
       16
       17
                           if (action == "created" || action == "updated" || action == "time_reached")
       18
       19
                                var user = reminder.User;
       20
       21
                               if (user != null && !string.IsNullOrEmpty(user.Email))
       22
       23
                                    string subject = $"Нагадування: {reminder.Note?.Title ?? "Без назви"}";
                                    string body = $"Ваше нагадування ({action}).\n\n{reminder.Note?.Content ?? "Без тексту"}";
       24
       25
                                    await _notificationFacade.SendEmailNotificationAsync(user.Email, subject, body);
       26
       27
       28
       29
       30
       31
```

Код 6 – EmailObserver (Observers)

5. Підготувати звіт щодо виконання лабораторної роботи. Поданий звіт повинен містити: діаграму класів, яка представляє використання шаблону в реалізації системи, навести фрагменти коду по реалізації цього шаблону.

Висновки: У ході лабораторної роботи було реалізовано патерн Фасад для системи надсилання сповіщень у додатку онлайн-щоденника. Основна мета патерну полягала у спрощенні взаємодії клієнтів із підсистемою відправки повідомлень, що дозволяє працювати лише з одним об'єктом NotificationFacade замість безпосередньої роботи з EmailService та іншими сервісами. Це забезпечує відокремлення реалізації від використання: клієнти не залежать від деталей роботи з SMTP чи інших каналів надсилання, а у разі змін у сервісі або додавання нових типів сповіщень код клієнтів залишатиметься незмінним. Застосування фасаду дозволяє легко додавати нові канали сповіщень, підвищує тестованість і надійність системи, а також сприяє слабкому зв'язуванню між ReminderService та

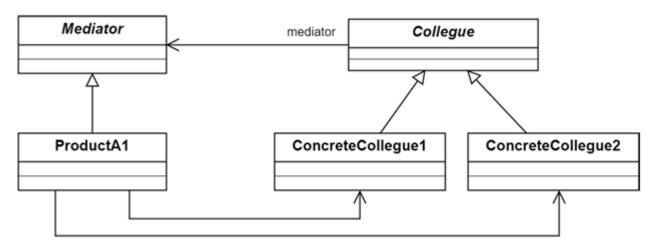
механізмом надсилання повідомлень. У результаті було досягнуто гнучкої і зрозумілої архітектури, що дозволяє централізовано керувати сповіщеннями та забезпечує розширюваність системи без необхідності модифікації існуючих класів.

Відповіді на контрольні питання:

1. Призначення шаблону «Посередник»

Шаблон «Посередник» (Mediator) призначений для централізації взаємодії між об'єктами. Замість того щоб об'єкти безпосередньо посилали повідомлення один одному, вони взаємодіють через посередника, що зменшує зв'язування між компонентами та спрощує підтримку і розширення системи.

2. Структура шаблону «Посередник»

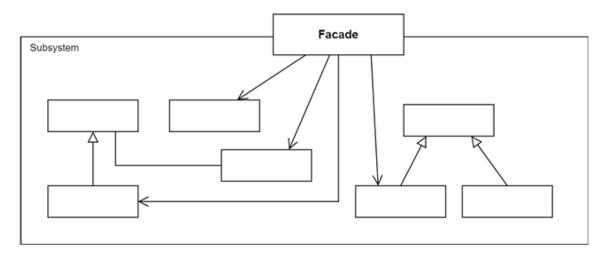

- 3. Класи та взаємодія шаблону «Посередник»
- Mediator (Інтерфейс Посередника) описує методи для взаємодії колег.
- ConcreteMediator (Конкретний Посередник) реалізує логіку взаємодії між колегами.
- Colleague (Колега) об'єкти, які посилають повідомлення через посередника.
- Взаємодія: колеги не звертаються один до одного напряму, а передають дані через посередника, який координує комунікацію.

4. Призначення шаблону «Фасад»

Шаблон «Фасад» (Facade) спрощує роботу з комплексною системою або підсистемою, надаючи єдиний інтерфейс для взаємодії. Клієнти працюють через фасад, не залежачи від складної внутрішньої структури системи.

5. Структура шаблону «Фасад»

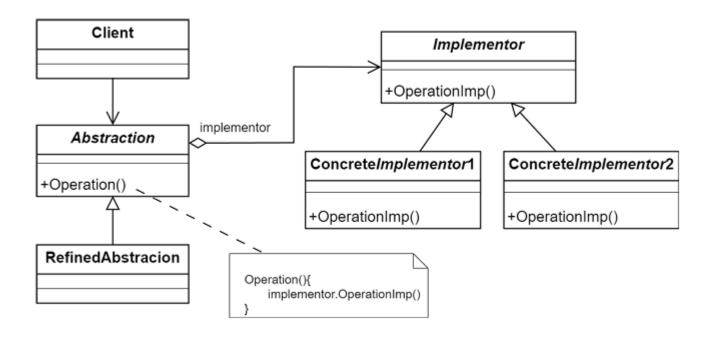
6. Класи та взаємодія шаблону «Фасад»

- Facade (Фасад) надає спрощений інтерфейс для клієнтів.
- Subsystem (Підсистема) клас або група класів, що реалізують бізнес-логіку.
- Взаємодія: клієнт викликає методи фасаду → фасад делегує запити підсистемам.

7. Призначення шаблону «Міст»

Шаблон «Міст» (Bridge) розділяє абстракцію і реалізацію, щоб вони могли змінюватися незалежно. Це дозволяє підключати різні реалізації до одного інтерфейсу без зміни клієнтського коду.

8. Структура шаблону «Міст»

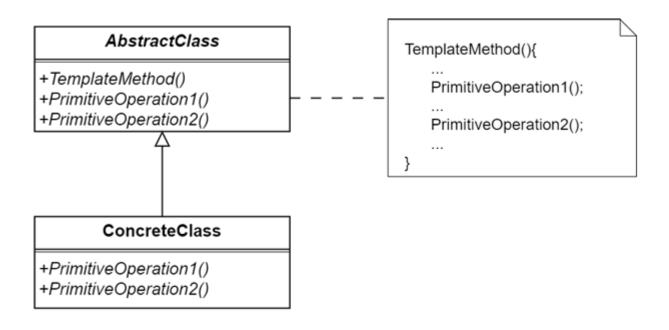

- 9. Класи та взаємодія шаблону «Міст»
- Abstraction (Абстракція) визначає високорівневий інтерфейс для клієнта.
- RefinedAbstraction (Уточнена абстракція) розширює абстракцію.
- Implementor (Інтерфейс реалізації) описує низькорівневі методи.
- ConcreteImplementor (Конкретна реалізація) реалізує методи Implementor.
- Взаємодія: абстракція делегує виконання методів конкретним реалізаціям, не знаючи деталей.

10.Призначення шаблону «Шаблонний метод»

Шаблон «Шаблонний метод» (Template Method) визначає скелет алгоритму в методі, залишаючи реалізацію деяких кроків підкласам. Це дозволяє уникнути дублювання коду та забезпечує гнучкість.

11.Структура шаблону «Шаблонний метод»

12.Класи та взаємодія шаблону «Шаблонний метод»

- AbstractClass (Абстрактний клас) містить шаблонний метод і деякі реалізації кроків алгоритму.
- ConcreteClass (Конкретний клас) реалізує конкретні кроки алгоритму.
- Взаємодія: клієнт викликає шаблонний метод → він визначає послідовність кроків → підкласи реалізують конкретні кроки.

13.Відмінність «Шаблонного методу» від «Фабричного методу»

- «Шаблонний метод» визначає алгоритм з деякими змінними кроками в підкласах.
- «Фабричний метод» створює об'єкти через інтерфейс або абстрактний клас, делегуючи створення підкласам. Головне у фабричному методі інкапсуляція створення об'єктів, а не послідовності кроків.

14. Функціональність, яку додає шаблон «Міст»

Шаблон «Міст» дозволяє змінювати абстракцію і реалізацію незалежно, підключати нові реалізації без зміни клієнтського коду, зменшує зв'язування між класами та підвищує гнучкість і розширюваність системи.